887/12

Den 12. marts 2012 blev i sag nr. 80.396:

xxxxx xx xxxxxxxx
xxxxxxxxx xxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxxxxxx

mod

PensionDanmark
Langelinie Allé 41
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har arbejdsmarkedspensionsordning i PensionDanmark. Han klager over selskabets forrentning af hans pensionsopsparing.

Af klageskemaet, der er underskrevet af klageren den 14/4 2011, fremgår bl.a.:

"**1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen. ...**
Ved min overgang til pension erfarede jeg til min store overraskelse, at der tilsyneladende var stor forskel på livsvarig alderspensionsudbetaling fra de forskellige pensionsselskaber med den samme størrelse opsparet kapital. Derudover følte jeg at informationerne fra PensionDanmark var svært tilgængelige, manglende, vildledende og tvivlsomme vedrørende renteberegning, primært for perioden efter overgang til pension.
Information fra PD ved overgang til pension ydes primært mundtlig pr. telefon. 'Grundet vigtigheden i pension ønskede jeg skriftlig opgørelse. Alligevel startede PD fejlagtigt udbetalingen. Jeg fik dog 14 dages frist til at ændre dette, men da var det faktisk ikke muligt at skifte til andet pensionsselskab, hvilket PD også senere anfører. Udbetalingen kunne nok med fordel være udsat til 67 års alder men jeg havde på det tidspunkt ikke modtaget tilstrækkelig information til at kunne træffe denne afgørelse.
Under hele indbetalingsforløbet har jeg/vi kun modtaget særdeles positive udmeldinger fra PD. Forrentning i 2010 har været 10,5 %. I 2009 var den 14,1 %. Gennemsnit siden 1993 har været 7,0 %. Dette er endda efter skat. Fra det øjeblik pensionsudbetalingen startes nedsættes forrentningen (kaldt forudsat forrentning) af den opsparede kapital til 1 %. Der oplyses dog fra PD, at der måske kan ske en regulering af denne. Denne regulering har jeg helt konkret efterlyst i mit brev af 19/2 2011. PD har ikke ønsket/ville oplyse hvordan denne regulering sker.
I den nuværende finansielle situation må en forrentning på 7 % efter skat betragtes som særdeles realistisk. Dette ville for mit vedkommende betyde en livsvarig pension, som var ca. 45 % større end ved en forrentning på 1 %. Med en forrentning af kapitalen på 7 % og en 'udbetalingforrentning' på 1 % er den faktiske forrentning større end udbetalingen, d.v.s. med den aktuelle udbetaling bevares formuen - ikke kun intakt, men der sker sågar en mindre opsparing. Dette er efter min mening ikke formålet med pensionsopsparing - i hvert fald ikke i et

medlemsejet selskab. Øvrige forespurgte pensionsselskaber - medlemsejede og private - anvender tilsyneladende i modsætning til PD samme rente under opsparing og under udbetaling.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? ...
En forrentning af den opsparede kapital svarende til markedsrenten - PensionDanmark anfører selv i deres brev af 14/2 2011 at forrentning - uanset om man sparer op eller er gået på pension - sker på markedsrentevilkår.
Subsidiært at min pension omberegnes til inkl. den rente som opnås i 2011 og 2012 - d.v.s. som om udbetalingen først var startet med fyldt 67 år. idet dette utvivlsomt havde været mit valg, såfremt jeg havde fået tilstrækkelig oplysning herom fra PensionDanmark (naturligvis med fradrag for allerede udbetalt beløb).
I den foreliggende situation/nugældende lovgivning er overflytning til andet pensionsselskab (Industriens Pension) nok ikke muligt.
Situationen for PensionDanmark er reelt monopollignende."

Selskabet har i brev af 9/5 2011 til nævnet bl.a. anført:

"**Sagens forløb**
Den 16. september 2010 kontaktede klager telefonisk PensionDanmark om udbetaling af ydelserne ved alderspensionering. I forlængelse af telefonsamtalen fremsendte PensionDanmark en blanket til klager til brug for dennes anmodning om udbetaling. I følgebrevet til blanketten giver PensionDanmark en række nyttige informationer, som derudover er vedlagt en vejledning om udbetaling af pension, bilag ...

Klager fremsendte ved brev af 28. september 2010 den udfyldte blanket med oplysning om, at udbetalingen af ydelserne ved alderspension ønskedes påbegyndt den 1. oktober 2010. I nævnte brev stillede klager en række spørgsmål til beregningen af pensionens størrelse, herunder forrentningen, bilag …

Den 1. oktober 2010 bekræftede PensionDanmark modtagelsen af anmodningen om udbetaling, og den 5. oktober 2010 fremsendte PensionDanmark en oversigt over de udbetalinger, som klager ville modtage via sin NemKonto, bilag …

Klagers tillægsspørgsmål, jf. bilag …, blev fejlagtigt ikke besvaret, jf. bilag …, hvorfor klager ved brev af 18. oktober 2010 endnu engang anmodede om en besvarelse af sine spørgsmål, bilag ...

Klager blev kontaktet telefonisk, og i forlængelse heraf fremsendte PensionDanmark ved brev af 4. november 2010 en skriftlig bekræftelse på, at pensionens størrelse var korrekt beregnet, bilag ...

Ved brev af 18. november 2010 stillede klager bl.a. spørgsmål til beregningen af pensionen, bilag ... PensionDanmark besvarede klagers henvendelse ved brev af 30. november 2010, bilag ...

PensionDanmarks besvarelse affødte en række nye spørgsmål fra klager til beregningsforudsætningerne for pensionens størrelse i breve af 31. januar 2011, bilag …, som PensionDanmark besvarede ved brev af 14. februar 2011, bilag ...

I brev af 19. februar 2011 rejste klager på ny spørgsmål til beregningsforudsætningerne, bilag ... PensionDanmark udfærdigede en besvarelse, som tilsyneladende ikke er fremsendt til klager, jf. afsnittet 'supplerende bemærkninger'.

Begrundelse
PensionDanmarks forsikringsbetingelser § 14 indeholder reglerne for rentetilskrivningen for opsparingen …
…
Af § 14, stk. 1, 5. afsnit fremgår, at opsparingen (skal) tilskrives en rente, der svarer til det markedsmæssige afkast af investeringsaktiverne med fradrag af de skatter og omkostninger, der knytter sig hertil.

Det betyder, at PensionDanmark - uanset om medlemmet er pensioneret eller ej - efter pensionsaftalen er forpligtet til løbende at tilskrive den opsparede kapital det opnåede afkast af de modsvarende investeringer.

På det tidspunkt, hvor klager vælger at få udbetalt ydelserne ved alderspension, bliver størrelsen af den månedlige alderspension beregnet ud fra opsparingen inklusive det afkast, der er opnået frem til dette tidspunkt (1. oktober 2010). Beregningen af den månedlige udbetaling er desuden baseret på et forudsat afkast på 1 pct. for perioden efter 1. oktober 2010, jf. § 14, stk. 1, afsnit 6 og 7. Den udbetalte pension er fra og med 1. januar 2011 blevet omregnet ud fra forskellen mellem forventet og faktisk afkast i perioden 1. oktober 2010 til 1. januar 2011 samt reviderede forventninger til fremtidigt afkast mv.

Klager opnår således i kraft af pensionsaftalens vilkår en forrentning af pensionsopsparingen svarende til markedsrentevilkår, og PensionDanmark opfylder derfor de facto klagers primære påstand om en forrentning på markedsrentevilkår. Den månedligt udbetalte pension pr 1. oktober 2010 blev beregnet ud fra dette opnåede afkast og ved indregning af et forudsat afkast for tiden efter 1. oktober 2010 samt en stabiliseringsmekanisme, der har til formål at beskytte mod fremtidig udhuling af den udbetalte pension gennem utilstrækkelig eller negativ årlig regulering.

Det kan tilføjes, jf. klagers subsidiære påstand, at da depotet løbende tilskrives det faktisk opnåede afkast, som i sagens natur først kan opgøres og tilskrives, når periodens kursudvikling er kendt, er det ikke muligt at opgøre en pension pr. 1.xx. 2010 inklusive det faktisk opnåede afkast i 2011 og 2012.

Hvis udbetalingen f.eks. påbegyndes i løbet af 2012, vil der i den beregnede pension i 2012 være indregnet faktisk afkast for 2011. Det gælder imidlertid også for pensionen i 2012, selvom udbetalingen er påbegyndt i 2010, idet den udbetalte pension reberegnes årligt med udgangspunkt i det konstaterede afkast for det forløbne år.

Supplerende bemærkninger
PensionDanmark har følgende bemærkninger til dele af klagers redegørelse af sagen:

PensionDanmark information om forrentningen er i overensstemmelse med de gældende regler om lagdelt information i Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 1132 af 17. november 2006 om information om livsforsikringsaftaler, hvorefter den generelle information om forrentning af pensionsopsparingen på markedsrentevilkår fremgår af det skriftlige informationsmateriale, der sendes til alle medlemmer ved optagelsen, ligesom det fremgår af selskabets hjemmeside. Selskabets hjemmeside indeholder en lang række detailinformationer om beregningsforudsætninger samt investeringsoplysninger i forhold til pensionsopsparingen. Selska-

bet er derfor på den ene side enig med klager i, at det er kompliceret information, men må på den anden side afvise at selskabets information skulle være vildledende, tvivlsom og utilstrækkelig.

Til det af klager anførte om udskydelse af udbetalingen af pension til 67 år kan selskabet oplyse, at medlemmerne i PensionDanmark selv bestemmer, hvornår udbetalingen af ydelserne ved alderspension skal påbegynde, idet pensionsaftalen kun indeholder bestemmelse om, hvornår udbetalingen af disse ydelser kan/skal påbegynde i henhold til reglerne i pensionsbeskatningsloven.

Klager har selv valgt, jf. bilag 3, at udbetalingen af pension skulle påbegyndes den 1. oktober 2010, og klager har ikke overfor PensionDanmark f.eks. ved returnering af de udbetalte pensioner tilkendegivet, at det valgte udbetalingstidspunkt var foreløbigt og afhængigt af selskabets besvarelse af de af klager rejste spørgsmål. Selskabet er dog indstillet på at imødekomme klager og udskyde udbetalingen til klagers 67. år, hvis klager stadig måtte ønske dette, naturligvis mod at klager tilbagebetaler de allerede udbetalte pensioner.

Som redegjort for ovenfor bliver forrentningen ikke sat ned ved påbegyndelse af udbetalingen; opsparingen bliver løbende forrentet med det faktisk opnåede afkast og dette afkast indregnes en gang årligt i den månedligt udbetalte pension. Som en forsinket besvarelse af klagers henvendelse af 19. februar 2011 gengives den udfærdigede besvarelse på klagers spørgsmål i brev af 19. februar 2011:

Såfremt der opnås et afkast på opsparingen på 10 pct. i 2011 bliver opsparingen opskrevet med dette afkast i sin helhed. Hele depotet inkl. fremtidigt afkast er reserveret til udbetalinger til klager i dennes resterende levetid. Bortset fra klagers betaling af de omkostninger, der er forbundet med administrationen af pensionsordningen, overføres der ingen beløb til PensionDanmark eller andre.

Pensionsordningen har til formål at sikre klager et indtægtsgrundlag resten af livet, uanset hvor længe, klager lever. Det løbende afkast af opsparingen er et vigtigt element i dette indtægtsgrundlag. Såfremt det løbende afkast blev udbetalt kontant på en gang eller over 12 måneder, ville det indebære en udhuling af klagers pension, fordi pensionen ville forblive uændret, mens klagers udgifter vil stige på grund af den almindelige prisudvikling. Det er derfor prioriteret som en del af pensionsordningens opbygning, at der bedst muligt skabes sikkerhed for, at de pensioner, der er under udbetaling, følger med prisudviklingen, så forbrugsmulighederne ikke reduceres. Det er det, vi forstår ved inflationssikring.

Det er ikke længere sådan, at bestyrelsen fastsætter renten. Som nævnt tidligere overføres hele det optjente afkast løbende til pensionsopsparingen.

På baggrund af ovenstående fastholder PensionDanmark, at klagers pensionsopsparing bliver forrentet på markedsrentevilkår i overensstemmelse pensionsaftalens vilkår og klagers påstande. Klager har således ikke yderligere krav mod selskabet."

Hertil har klageren i brev af 26/5 2011 til nævnet bl.a. bemærket:

"Jeg har følgende kommentarer til PD's svar:

Sagens forløb: Jeg kontaktede ganske rigtigt PD telefonisk, ikke blot d. 16/9-2010, men hele 3 gange i perioden fra 10/9 til 16/9-2010, hvor det lykkedes mig at få oplyst 3 forskellige udbetalingsbeløb på min pension (alle større end det endelige). Derefter anmodede jeg om at

få det skriftligt; nævnte tilsendte skema blev udfyldt og returneret. Jeg burde måske tydeligere i mit følgebrev have præciseret, at jeg kun ønskede en opgørelse, og ikke nødvendigvis en start af udbetaling, men i relation til den polemik der allerede havde fundet sted fandt jeg det ikke nødvendigt. Først d. 5/10-2010 modtog jeg en opgørelse, og det gik på det tidspunkt op for mig at PD allerede havde påbegyndt pensionsudbetaling. Det blev af PD efterfølgende tilbudt at stoppe pensionsudbetalingen, men det var på det tidspunkt formålsløst, idet jeg ikke havde modtaget tilstrækkelig eksakte økonomiske oplysninger til at træffe beslutning herom, ligesom det heller ikke var muligt for mig på det tidspunkt at flytte pensionen til et andet pensionsselskab. Telefonisk indrømmede PD også, at 'løbet var kørt', hvilket jeg nok desværre måtte medgive (kun en efterfølgende økonomisk regulering ville efter min mening fortsat være en mulighed).

På det tidspunkt regnede jeg fortsat med, at der var sket en fejlberegning, idet min alderspension havde været lidt over kr. 400,- større pr. måned (før skat), hvis det var lykkedes mig at flytte pensionsopsparingen over til Industriens Pension, som på væsentlige områder er meget lig PD. Samtidig gjorde forhold som PD's hang til uforpligtende mundtlige oplysninger; standardsvarbreve uden underskrift; manglende besvarelse og udokumenterede svar, samt fremsendelse af ikke relevant materiale etc., at troværdigheden til PD efterhånden kunne ligge på et meget lille sted. Mit brev af 18/11-2010 attesteret Direktionen bedrede tilsyneladende på situationen, selv om PD åbenbart ikke kunne eller ville svare konkret på mit sidste brev af 19/2-2011.

PD's svarskrivelse af 30/10-2010 giver utvivlsomt svaret på, hvorfor alderspensionen fra PD er lavere end den ville være fra Industriens Pension - nemlig p.g.a. en lav forudsat rente på 1 %. En rente der er urimelig lav set i relation til PD's egne udmeldinger om afkastet de sidste par år, samt om et gennemsnitligt afkast efter skat på 7 % fra 1993 til nu. Såfremt Industriens Pension anvender en forudsat rente på 2 ½ % svarer dette meget nøje til en højere pension på ca. kr. 400,- pr. måned.

At det faktiske afkast ikke udbetales straks, men tillægges den opsparede kapital gør absolut ikke forholdet mere rimeligt. PD henviser i udførlige forklaring til komplicerede aktuarmæssige beregninger. Mit kendskab til højtuddannede matematikere/aktuarer gør, at jeg kraftigt betvivler, at en sådan kreativ metode er udtænkt af højtuddannede jordbundne matematikere.

Supplerende bemærkninger: PD's påstand om at alle medlemmer modtager forsikrings/pensionsbetingelser mener jeg ikke er korrekt. Første gang jeg får fat i betingelserne er via Bilag 1. fra Ankenævnet. Det første materiale, som jeg har modtaget fra PD er en populistisk folder fra 2005 ved sammenlægning af 3 pensionsselskaber. Tidligere kolleger er heller ikke bekendt med, at de på noget tidspunkt har modtaget betingelser. Betingelserne kan uden tvivl findes på nettet, men det var ikke normalt tilgængeligt for 10 år siden. Det er mit indtryk og glædeligt, at tilgængelige oplysninger på PD's hjemmeside er kraftigt forøget det sidste år. Nævnte forhold er tilsyneladende generelt indenfor arbejdsmarkeds pensionsselskaber.

Min oprindelige plan var eventuelt at udskyde udbetaling af pension til 67 år, og PD anfører at dette måske fortsat er en mulighed. Men selv om jeg efterhånden har en særdeles righoldig mængde forklaringer fra PD har jeg desværre fortsat ikke eksakte konkrete økonomiske oplysninger, som gør mig i stand til at afgøre om dette vil være økonomisk fordelagtigt.

PD's forklaringer om det løbende afkasts anvendelse, samt restdepot ('ingen beløb overføres til PensionDanmark eller andre') vil blive kommenteret efterfølgende under min Konklusion.

Det anføres, at det ikke længere er bestyrelsen som fastsætter renten. Måske ikke direkte. Men ifølge forsikrings-/pensionsbetingelserne gives der bestyrelsen endog særdeles vidtrækkende beføjelser.

Konklusion: Hele sagen startede, da jeg erfarede, at tilsvarende alderspension i andre pensionsselskaber ville have givet en større udbetaling. I Industriens Pension ville udbetalingen for mit vedkommende have været ca. kr. 400,- højere pr. måned (ved en opsparet kapital på kr. 327.000,-). Havde jeg for 1 år siden haft den viden jeg har i dag, havde det været muligt for mig at skifte pensionsselskab (og arbejde), og derved få en noget højere pensionsudbetaling.

PD oplyser at de i 2010 nedsatte den forudsatte rente til 1 %. Under hele opsparingsforløbet har vi udelukkende modtaget positive udmeldinger fra PD. Direktør … bruger fortsat enhver lejlighed til i pressen at omtale PD's særdeles tilfredsstillende afkast. Men med en forudsat rente på 1 % - som er i kraftigt misforhold til de anførte afkast på over 10 % - mener jeg ikke man kan påstå at afkastet udbetales til medlemmerne.
Hvorfor?
Generelt vil et afkast på 10,1 % efter skat give et årligt afkast på ca. kr. 33.000,-. Efter fradrag af forudsat rente på 1 % og omkostninger (i.h.t. PD egne oplysninger, som forudsættes at være korrekte) giver dette et nettoafkast på ca. kr. 29.300,-. Den årlige udbetaling er kr. 21.300,-. De vil sige, at der selv under pensionering er sket en opsparing (forøgelse af opsparet kapital) på ca. kr. 8.000,-.
Afkastet har ifølge [PD direktør] de sidste 5 år været 42 % efter skat. Selv ved dette afkast vil der ske en forøgelse af den opsparede kapital på ca. kr. 1.500,- pr. år. Den årlige forøgelse af udbetalingerne (inflationssikring) er i.h.t. det oplyste minimal i forhold hertil.

Professionel investering vil utvivlsomt også fremover kunne opnå et tilsvarende afkast. Dette betyder at der selv under pensionering sker en forøgelse af den opsparede kapital. Det er vist ikke hvad flertallet forstår ved 'anvendelse af pensionsopsparing'.

Ved medlemmets død vil der derfor fortsat stå et ganske betydeligt beløb som opsparet kapital, og såfremt der ikke er tegnet en pensionssikring eller det er efter dennes udløb, vil den resterende kapital tilfalde PD. Min antydning i brev af 19/2-2011 om en PD konto er måske desværre indirekte ikke helt forkert.

Ved pensionssikring og død inden 10 år efter pensionering vil ovenstående være absolut positivt for de efterladte, idet man må forvente at de får hele den resterende opsparede kapital udbetalt. Eller vil der i dette tilfælde blive foretaget en anden kreativ beregning?
Men hvad er den opsparede kapital efter pensionering? Hvis man logger ind på ens egen side 'Din egen pension' har man mulighed for at ændre Tilgodesete ved død og Frit puljevalg - ikke yderligere oplysninger kan ses.

Der modtages ingen årlig opgørelse efter pensionering - kun en kort meddelelse om hvad din månedlige pension er næste år. Tidligere kolleger, som også er gået på pension, bekræfter at de kun modtager en meddelelse om næste års pension - ingen opgørelse over opsparet kapital."

Herefter har selskabet i brev af 17/6 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Med hensyn til forrentningen af opsparingen skal vi bekræfte, at overgangen til pensionering ikke ændrer på det generelle princip om, at alt afkast vedrørende klagers pensionsopsparing bliver tilskrevet klagers pensionskonto.

Det er korrekt, at forsikringsbetingelserne ikke bliver sendt til medlemmerne, de er tilgængelige på selskabets hjemmeside eller kan rekvireres hos selskabet. Medlemmerne modtager ved optagelsen i pensionsordningen en velkomstbrochure - Kort & Godt om din pensionsordning - med en beskrivelse af pensionsordningens indhold.

Det er korrekt, at alderspensionister en gang årligt modtager besked om det kommende års pensionsudbetaling, hvilket er fuldt overensstemmende med de regler, finanstilsynet har fastsat i bekendtgørelse nr. 1132 af 17. november 2006 om information om livsforsikringsaftaler (informationsbekendtgørelsen), og vi skal henvise til bestemmelsen i § 5, stk. 2 med kravene til information, når pensionen ('forsikringen') er under udbetaling."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 14. Rentetilskrivning af opsparingen**
Stk.1. Opsparingen til alderspensionering tilknyttes investeringsaktiver, der er sammensat efter PensionDanmarks valg. Sammensætningen af investeringsaktiver for det enkelte medlem kan gøres afhængig af medlemmernes alder.

PensionDanmark ejer investeringsaktiverne.

Medlemmet kan dog selv træffe valg om sammensætningen af investeringsaktiverne inden for de rammer, der stilles til rådighed af PensionDanmark.

Rammernes for medlemmernes valg af investeringsaktiver står i bilag til afsnit C 'Betingelser for medlemmernes valg af investeringsaktiver tilknyttet pensionsopsparing indbetalt til kapital- og ratepensionen (Frit Puljevalg)'.

Opsparingen tilskrives en rente, der svarer til det markedsmæssige afkast af investeringsaktiverne med fradrag af de skatter og omkostninger, der knytter sig hertil. Renten kan således være både positiv og negativ.

For alderspensionister, der påbegynder udbetaling af livsvarig alderspension gælder, at udbetalingens størrelse fastsættes ved indregning af et forudsat afkast på basis af den fastsatte udbetalingsrente.

For alderspensionister, der får reguleret udbetalingen af livsvarig alderspension, gælder, at udbetalingens størrelse fastsættes ved indregning af et forudsat afkast og en stabiliseringsmekanisme, jf. det anmeldte tekniske grundlag. Det betyder, at den livsvarige alderspension både kan blive reguleret positivt eller negativt i det efterfølgende år.

Stk. 2. For medlemmer, hvis løbende livsvarige alderspension er baseret på en mindsterente på 2,5 pct., gælder, at pensionsopsparingen derudover kan forrentes med en kontorente, som fastsættes i slutningen af året for det pågældende år.

Stk. 3. Til den løbende livsvarige alderspension kan ydes et ugaranteret tillæg, som løbende bliver reguleret og helt kan bortfalde."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at selskabets forrentning af pensionsopsparingen ikke er i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen

Udskriftens rigtighed bekræftes

Henning Jønsson